

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**A végrehajtási kifogás előterjesztése és elhatárolása a lefoglalt gépjármű
árverésig történő használatának engedélyezése iránti kérelemtől**

Szerző: dr. Meggyesi Klára

Budapest, 2016. december 9.

I. Bevezetés

A tanulmány célja a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényben (a továbbiakban: Vht.) a végrehajtás fogatosításával kapcsolatos jogorvoslatok körében szabályozott végrehajtási kifogás illetőleg egy gyakran előforduló, azonban a gyakorlatban kevésbé alkalmazott lehetőség, a gépjármű árverésig történő használatának engedélyezése iránti kérelemtől történő elhatárolása főbb szempontjainak a bemutatása, különös tekintettel arra, hogy számtalanszor fordul elő a gyakorlatban, hogy a kérelmező mintha maga sem tudná, mégis milyen formában terjessze elő - milyen - kérelmét, annak érdekében, hogy a jövedelmét “ne tiltsák”, a gépjárművét “adják vissza”, az “ingatlan elárverezését semmisítsék meg” meg „egyébként sem tartozik”, vagy éppen a végrehajtó tegyen végre valamilyen intézkedést, fogatosítsa eljárási cselekményt...

II. A végrehajtási kifogás tartalmi követelményei (Vht. 217. (1) bekezdés)

A fentiekben hivatkozott jogszabályi rendelkezés a végrehajtás fogatosításával kapcsolatos jogorvoslati lehetőségként rögzíti a fél vagy más érdekelt által előterjeszthető végrehajtási kifogást (a továbbiakban: kifogás) a végrehajtónak a végrehajtási eljárás szabályait és a végrehajtási kifogást előterjesztő jogát vagy jogos érdekét lényegesen sértő intézkedése, illetőleg intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: intézkedése) ellen, a végrehajtást fogatosító bírósághoz.

A Vht. 217. § (3) bekezdése értelmében a kifogásra a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) keresetlevél benyújtására és kellékeire vonatkozó rendelkezései irányadóak.

II. 1. A kifogás tárgya: a végrehajtó jogsértő intézkedése vagy mulasztása

A végrehajtási kifogás alapvető eleme, hogy a végrehajtó jogsértő intézkedésével vagy mulasztásával szemben terjeszthető csak elő. A végrehajtó feladata a végrehajtási lap alapján a jogszabályoknak megfelelően a végrehajtás foganatosítása, ebből következően végrehajtási kifogás előterjesztésének a végrehajtó törvénysértő intézkedése, illetve annak elmulasztása ellen van helye. Amennyiben illet az előterjesztő fél vagy érdekelt a beadványában nem nevesít, az - tartalma szerint - nem tekinthető végrehajtási kifogásnak.

A Vht. 217. § (6) bekezdése példálózóan felsorolja, hogy melyek azok a végrehajtói mulasztások, amelyek ellen végrehajtási kifogás előterjeszthető:

- a jogszabály a végrehajtó részére az intézkedés elvégzésére határidőt állapított meg, azonban az eredménytelenül eltelt,
- a végrehajtó a végrehajtási eljárásban részt vevő személy, a megkeresett szerv vagy személy részére az eljárási cselekmény elvégzésére határidőt tűzött ki, amely eredménytelenül eltelt, és a végrehajtó a mulasztóval szemben nem alkalmazta a törvény által lehetővé tett intézkedéseket, vagy
- a végrehajtó elmulasztotta a végrehajtási eljárás ésszerű időn belül történő befejezésére irányuló kötelezettségét azáltal, hogy az ügyben az utolsó érdemi intézkedése óta eltelt az az ésszerű időtartam, amely elegendő volt arra, hogy a végrehajtó az intézkedést elvégezze, azonban ezt nem tette meg.

II.1.1. A végrehajtási eljárás szabályainak lényeges megsértése

A hivatkozott törvényi szakasz kiemeli, hogy a végrehajtási eljárás szabályainak lényeges megsértésének kizárólag az olyan jogszabálysértés minősül, amelynek a végrehajtási eljárás lefolytatására érdemi kihatása volt.

A kifogás rendes jogorvoslati jellegét támasztja alá, hogy hasonlóan a Pp-ben rögzített fellebbezés

intézményével (Pp. 235.§. (1) bekezdés) a Vht. 217. § (4) bekezdése értelmében a kifogásban is kifejezetten meg kell jelölni, hogy a sérelmezett intézkedés vagy mulasztás megsemmisítését vagy megváltoztatását milyen okból, mennyiben kívánja az előterjesztő.

Álláspontom szerint a kifogás tárgya arra tekintettel került ilyen részletességgel rögzítésre a törvényben, hogy annak minél pontosabb megjelölésében a jogalkalmazót segítse, hiszen a bíróság hatásköre csak az adott, kifogással érintett végrehajtói intézkedés vagy mulasztás vizsgálatára terjed ki.

Ezt támasztja alá több bírósági döntés is, az alábbiakban kettőt emelnék ki:

EBH 2008/1785.I.

A bírósági végrehajtásról szóló törvény csak a végrehajtó intézkedése, illetőleg intézkedésének elmulasztása miatt előterjesztett végrehajtási kifogás - mint rendes jogorvoslat - törvényességi elbírálására biztosít a bíróság részére hatáskört. Az intézkedést, illetve a mulasztást a bíróság a végrehajtási kifogás tartalmi keretei között bírálja el (1994. évi LIII. törvény 9. §, 217. §, 1952. évi III. törvény 215. §)

LB-H-PJ-2008-32.

„... A törvény a bíróság részére nem általánosságban biztosítja a végrehajtó eljárása feletti törvényességi ellenőrzést, hanem azt a rendes jogorvoslat (végrehajtási kifogás) igénybevétele esetén teszi lehetővé...”

A fentiekből következően kiemelkedően fontos, hogy a kifogás előterjesztője pontosan megjelölje, hogy a végrehajtó milyen számú, mely intézkedését, mulasztását, milyen okból tartja törvénysértőnek, és határozott kérelmet terjesszen elő arra vonatkozóan, a végrehajtó mely intézkedésének megsemmisítését, módosítását, mely intézkedésre történő utasítását kéri a bíróságtól.

A bírói gyakorlatban előfordul, hogy a lefoglalt dolog nem adós tulajdonosa terjeszt elő végrehajtási kifogást, ha álláspontja szerint a foglalás jogszabálysértő volt, azonban a kifogás intézménye

tulajdoni igénye érvényesítésére nem alkalmas, erre az igényper szolgál, amelynek során megállapítást nyerhet, hogy a lefoglalt dolog a nem adós felperes tulajdona, így vonható ki a végrehajtási eljárás köréből.

BDT.2002.690 A végrehajtási igényper és a végrehajtási kifogás elhatárolása.

„A Pp. 371. § (1) bekezdése szerinti igényper a végrehajtási kifogás elbírálásától abban különbözik, hogy a lefoglalt vagyontárgy foglalás alóli feloldása nem a végrehajtó törvénysértő eljárása miatt következik be, hanem azért, mert a felperes bizonyítja, hogy az egyébként jogszerűen lefoglalt vagyontárgy a tulajdonában áll, vagy azon más olyan joga van, amely a végrehajtás során történő értékesítésnek akadálya. A végrehajtási igényper tehát alapvetően tulajdoni per, és eredményessége nem függ a végrehajtó törvénysértő vagy jogszerű eljárásától.”

II.2. A kifogás alanyai

A kifogás előterjesztésére jogosultak viszonylag széles alanyi kört fog át: a fél - adós, végrehajtást kérő - vagy más érdekelt és az ügyész.

II.3. Illeték

Az Itv. 43. § (8) bekezdése alapján a végrehajtási kifogás illetéke 15.000.- forint. Ha a kifogás alapos, a bíróság a kifogásnak helyt adó döntésében hivatalból rendelkezik a kifogás illetékének a kifogást előterjesztő részére történő visszatérítéséről. Abban az esetben, ha a kifogásnak a bíróság részben ad helyt, akkor az illeték részben is visszatéríthető, az arány megállapítása a bíróság mérlegelése körébe tartozik.

A hatályos bírói gyakorlat szerint a végrehajtási kifogás illetékét sérelmezett végrehajtói intézkedésenként köteles az előterjesztő leróni, azaz az illetékfizetési kötelezettség a sérelmezett végrehajtói intézkedések számához igazodik.

III. Határidők

III.1. A kifogás előterjesztésének határideje (Vht. 217. § (2) bekezdés)

A Vht. 217. § (2) bekezdése alapján a kifogást a végrehajtó intézkedésétől számított 15 napon belül kell benyújtani a végrehajtónál, aki azt - a kifogásolt intézkedésre vonatkozó iratok másolatával együtt - 3 munkanapon belül továbbítja a végrehajtást fogantatosító bíróságnak.

Ha az intézkedés később jutott a kifogást előterjesztő tudomására, vagy a kifogás előterjesztésében a végrehajtó intézkedésétől számított 15 napon túl is akadályozva volt, a végrehajtási kifogás előterjesztésének határidejét a tudomásszerzéstől, illetőleg az akadály megszűnésétől kell számítani, amennyiben a kifogást előterjesztő a későbbi tudomásszerzés vagy az akadályoztatás tényét kellően igazolja. A végrehajtó intézkedésétől számított 3 hónap eltelte után nem lehet kifogást előterjeszteni; e határidő elmulasztása miatt nincs helye igazolásnak.

III.2. A kifogás elbírálásának határideje (Vht. 217/A (2) bekezdés)

A fentiekben hivatkozott szakasz értelmében a bíróság a végrehajtási kifogás beérkezésétől számított nyolc munkanapon belül intézkedik a kifogás elbírálásához szükséges iratok beszerzése iránt (ha azok nem állnak rendelkezésre) a végrehajtó pedig a bíróság megkeresésének nyolc munkanapon belül köteles eleget tenni. A bíróság a végrehajtási kifogást elbíráló végzését 45 napon belül hozza meg, kivéve, ha ahhoz a felek meghallgatása vagy egyéb bizonyítás felvétele szükséges.

IV. Jogorvoslat (Vht. 218. § (1) bekezdés)

A fentiekben hivatkozott szakasz alapján a bíróságnak a végrehajtás fogantatosítása során hozott végzése ellen fellebbezésnek van helye. Ha a bíróság helyt adott a végrehajtási kifogásnak, az erről szóló végzés ellen a végrehajtó is fellebbezhet, feltéve, hogy a végzésben a bíróság a végrehajtó intézkedésének megsemmisítéséről döntött, vagy a végrehajtó által előterjesztett díjjegyzéket vagy a végrehajtási költségek tekintetében a felosztási tervet módosította, illetve a 217/B. § (1) bekezdése szerinti jogkövetkezményt alkalmazta.

V. Lefoglalt gépjármű árverésig történő használata iránti kérelem (Vht. 103. § (8) bekezdés)

A fenti jogszabályhely értelmében a végrehajtást foganatosító bíróság a természetes személy adósnak a foglalásról való tudomásszerzést követő nyolc napon belül a bírósághoz előterjesztett kérelmére a kérelem beérkezését követő nyolc napon belül, meghallgatás tartása esetén pedig a meghallgatáson meghozott végzéssel engedélyezheti a lefoglalt gépjármű - több gépjármű esetén egyik gépjárműve - árverésig történő használatát, ha az adósnak arra a munkavégzése helyszínére történő eljutása, üzemi, üzleti tevékenységének folytatása vagy saját és családtagjainak szállítása érdekében van szüksége, és az eljárás során korábban rendbírsággal nem sújtották.

A kérelemben meg kell jelölni annak indokát és azt, hogy a kérelmező a meghallgatásra rövid úton milyen módon idézhető, továbbá csatolni kell hozzá a kérelem indokainak alátámasztását igazoló okiratokat.

A bíróság a gépjármű használatát engedélyező végzését megküldi a végrehajtónak, aki intézkedik a gépjármű forgalomba történő visszahelyezése iránt. A bíróság végzése ellen nincs helye fellebbezésnek.

Ha a gépjármű árverésére kerül sor, az adós köteles azt az árverés megtartása érdekében a végrehajtó felhívására a felhívásban megjelölt időpontban az abban meghatározott helyszínre szállítani, ennek elmulasztása esetén vele szemben rendbírság kiszabásának van helye.

A törvény indokolása szerint a 2013. július 21. napjától hatályos rendelkezéssel a végrehajtás során lefoglalt gépjármű használatára jogosultak körét kívánta bővíteni a jogalkotó annak érdekében, hogy ne csak azok számára álljon nyitva e lehetőség, akiknek foglalkozásuk gyakorlásához elengedhetetlen a gépjármű használata, hanem azon magánszemélyek (adósok) számára is, akiknek például a mindennapi munkába járást, munkájuk végzését, gyerekeik, idős vagy beteg családtagjaik szállítását nehezítené meg számottevő módon a gépjármű hiánya.

A gépjármű használatot a bíróság kizárólag egy lefoglalt gépjárműre engedélyezheti abban az esetben, ha a kérelmező a végrehajtási eljárás során együttműködő, jogkövető magatartást tanúsított, rendbírsággal nem sújtották.

IV. A kifogás és a lefoglalt gépjármű árverésig történő használata iránti kérelem elhatárolása

A két jogintézmény elhatárolását az alábbi táblázattal szemléltetem:

		Kifogás	Lefoglalt gépjármű árverésig történő használata iránti kérelem
1.	Tartalmi követelménye	Végrehajtó jogsértő intézkedése vagy mulasztása	- a gépjárműre szükség van - adóst nem sújtották rendbírsággal
2.	Formai követelménye	Keresetlevél kellékei	-
3.	Kérelmező	Adós, végrehajtást kérő, egyéb érdekelt	Természetes személy adós
4.	Illeték	15.000.-Ft	-
5.	Előterjesztés határideje	15 nap / 3 hónap - a végrehajtói intézkedéstől	8 nap a foglalásról való tudomásszerzéstől
6.	Elbírálás határideje	45 nap	8 nap - a kérelem beérkezésétől
7.	Jogorvoslat	fellebbezés	-

VII. Befejezés

A végrehajtási kifogásnak, mint a végrehajtás foganatosításával kapcsolatos rendes jogorvoslatnak és a lefoglalt gépjármű árverésig történő használata iránti kérelem jogszabályi háttérének vizsgálatával megállapítható, hogy a végrehajtási eljárás során az előterjesztők érdekeit leginkább szolgáló, határozott, pontos beadványok benyújtásával az alaptalan végrehajtási kifogások száma illetőleg azok elbírálási határideje - feltételezve, hogy hiánypótlási felhívásra nincs szükség - is számottevően csökkenhet.

Felhasznált irodalom:

Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala, szerk. dr. Pestovics Ilona, 2003.: A végrehajtás folytán indult bírósági peres és nemperes eljárások gyakorlatáról

Bíró Noémi, Gyekiczky Tamás, Kapa Mátyás, Nádas György, Rab Henriett, Zoltán Hunor, Zoltán Levente: Nagykomentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez

Jogszabályok jegyzéke

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény